

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Zajištění závazku převodem práva - část. IV.

Poněkud odlišná situace nastane v případě, kdy se strany dohodnou na fiduciárním charakteru převodu práva. Za této situace bude nezbytné v případě splnění zajištěné povinnosti uzavřít následnou smlouvu o zpětném převodu práva. Na uzavření této smlouvy bude mít dlužník toliko obligační nárok (zde nedošlo k tomu, že by v důsledku splnění zajištěného závazku ex lege pominuly účinky převodu práva).

Poněkud odlišná situace nastane v případě, kdy se strany dohodnou na fiduciárním charakteru převodu práva. Za této situace bude nezbytné v případě splnění zajištěné povinnosti uzavřít následnou smlouvu o zpětném převodu práva. Na uzavření této smlouvy bude mít dlužník toliko obligační nárok (zde nedošlo k tomu, že by v důsledku splnění zajištěného závazku ex lege pominuly účinky převodu práva). Dlužník se tak bude moci žalobou domáhat, aby soud svým rozhodnutím nahradil při uzavření smlouvy o zpětném převodu k zajištění poskytnutého práva projev vůle věřitele (§ 161 odst. 3 OSŘ). Pokud i po vydání tohoto rozhodnutí neumožní věřitel dlužníkovi výkon zpět převedeného práva (v případě, že došlo k převodu práva vlastnického, nepředá předmět vlastnictví), nezbude dlužníkovi jiná možnost, než svůj nárok uplatnit prostřednictvím žaloby na plnění (výrok rozsudku, který nahrazuje projev vůle, není exekucním titulem na základě kterého by bylo možno provést výkon rozhodnutí či exekuci, jejichž obsahem by bylo vymožení plnění, resp. umožnění vykonávat určité právo).

Další otázky vyvstávají v případě, kdy dlužník dobrovolně neplní zajištěný závazek a věřitel se rozhodne přistoupit k realizaci předmětu (resp. práva) poskytnutého k zajištění splnění tohoto závazku.

V žádném případě nebude možné, aby si věřitel převedené právo ponechal na úhradu dlužníkem nesplněného závazku. V tomto případě by se jednalo o obcházení zákazu sjednávat propadné zástavy a takovéto jednání by zcela jistě soud shledal rozporným s dobrými mravy podle ust. § 3 odst. 1 OZ.

Pro věřitele nejschůdnějším (a nejvýhodnějším) se jeví postup stanovení způsobu realizace již v samotné dohodě o zajišťovacím převodu práva (např. prodej předmětu k zajištění převedeného práva ve veřejné dražbě či přímý prodej po předchozí inzerci v celostátním inzertním deníku).

Není-li ve smlouvě o způsobu realizace ujednáno ničeho, bude nezbytné, aby věřitel nejprve v nalézacím řízení získal exekuční titul a teprve následně přistoupil ke zpeněžení práva prostřednictvím výkonu rozhodnutí či exekuce.

Domnívám se, že v tomto případě by mohl v úvahu přicházet také následující postup. S ohledem na ust. § 853 OZ by na zajištění závazku převodem práva bylo možno užít právní úpravu upravující vztahy obsahem i účelem nejbližší. V případě zajišťovacího převodu práva by se tak jednalo nejspíš o úpravu obsaženou v ust. § 152 an OZ, tj. o úpravu zástavního práva.

Podle ust. § 165 odst. 1 OZ je zástavní věřitel oprávněn uspokojit svoji zajištěnou pohledávku z výtěžku zpeněžení zástavy, pokud tuto pohledávku dlužník včas nesplní. Na základě ust. § 165 a odst. 1 OZ je zástavní věřitel oprávněn zpeněžit zástavu na návrh ve veřejné dražbě nebo soudním prodejem zástavy. Při nařízení soudního prodeje zástavy a při prodeji zástavy soudem se postupuje podle o.s.ř. (§ 200 y an. o.s.ř.). Pokud tedy přijmeme názor o aplikovatelnosti ustanovení OZ

upravujících zástavní právo i na zajištění závazku převodem práva, bude věřitel oprávněn přistoupit k realizaci k zajištění převedeného práva některým z naznačených způsobů stanovených pro realizaci zástavy.

V této souvislosti je třeba upozornit na skutečnost, že po té co dojde ke zpeněžení práva převedeného k zajištění pohledávky, a po té, co věřitel zajištěnou pohledávku (včetně příslušenství uvedeného výše) z prostředků zpeněžením získaných uspokojí, bude povinen vyplatit zbytek prostředků zpeněžením získaných dlužníkovi (jde o tzv. hyperochu). Věřitel je i v případě, kdy byl nucen přistoupit k realizaci práva, povinen za všech okolností dbát práv dlužníka (tzn. že bude zejména povinen provést realizaci, resp. zpeněžení práva, za co nejvýhodnějších podmínek). Pokud by věřitel např. zvolil špatný, resp. méně vhodný, způsob realizace práva sloužícího k zajištění pohledávky, není vyloučeno, že by se mohl ocitnout v situaci, kdy by odpovídal za škodu tímto svým postupem dlužníkovi způsobenou. Hlavním kritériem přiměřenosti volby určitého postupu bude výše prostředků zpeněžením získaných. S ohledem na charakter a funkci popisovaného právního institutu je nezbytné vzít v úvahu i další faktory, které mohou způsobit, že za přiměřený bude v konkrétním případě považován i způsob, který k maximalizaci výtěžku zpeněžením získaného nepovede. Tímto faktorem bude zejména doba nezbytná k uspokojení zajištěného závazku. V konkrétním případě tedy bude ospravedlnitelný postup vedoucí k získání nižšího výtěžku zpeněžení (např. v důsledku vyšších nákladů se zpeněžením spojených), pokud zároveň povede k rychlejšímu uspokojení pohledávky věřitele. Hledisko času nezbytného k uspokojení zajištěné pohledávky plně odpovídá hospodářskému účelu a cílům, které užití zajišťovacího převodu práva sleduje.

Celou problematiku spojenou se zajišťovacím převodem práva je možno uzavřít s tím, že se jedná o, pro věřitele, vysoce spolehlivý prostředek zajištění závazku dlužníka a je možno očekávat, že do budoucna bude případů, kdy bude tento zajišťovací prostředek užit, stále přibývat. Pokud by tomu tak skutečně bylo, je možno očekávat, že i přes velice stručnou zákonnou úpravu dojde k detailnějšímu formování tohoto právního institutu, a to jak cestou soudní judikatury, tak cestou jeho užívání praxí.

Mgr. Robert Vala
advokátní koncipient
AK JUDr. Petr Kafka, Znojmo

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)
- [Nejvyšší soud a forma smlouvy o smlouvě budoucí: krok zpět v ochraně právní jistoty?](#)
- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Spoluvlastnictví a správa společné věci](#)
- [Doručování soudních písemností ze zahraničí do ČR](#)

- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. – zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)